

ANDRZEJ PRZYŁ BSKI

POLSKO-NIEMIECKO-FRANCUSKIE SPOTKANIE FILOZOFÓW W BONN

W dniach 16-18 kwietnia 1998 r. odbyła si w Bonn polsko-niemiecko-francuska konferencja filozoficzna na temat *Filozofia w XX stuleciu. Tradycje filozoficzne i ich spoleczne znaczenie*. Inicjatorem była Ambasada RP w Kolonii, konkretnie za ni ej podpisany, któremu do realizacji swego rodzaju trójki ta Weimarskiego po ród filozofów udało si pozyska , w charakterze współorganizatorów, znanego i u nas bo skiego filozofa prof. Hansa-Michaela Baumgartnera, oraz dr. Manfreda Ostena, nowego szefa wielce dla naszej nauki zasłu onej Fundacji Alexandra von Humboldta. Zainteresowanie, pomoc i poparcie wyraziła te Ambasada Francuska. Przej cie przez Fundacj zdecydowanej wi kszoci kosztów imprezy wyznaczyło te sił rzeczy główny trzon zaproszonych uczestników, którymi byli francuscy i polscy ex-stypendy ci Humboldta w dziedzinie filozofii. Było to wi c swego rodzaju spotkanie po latach francuskich i polskich humboldtczyków z ich niemieckimi opiekunami naukowymi, po ród których były takie sławy, jak Odo Marquard czy te Otto Pöggeler. Z Polski, poza referentami o których poni ej, przybyli m. in. prof. prof. Andrzejewski, Bał, Czerniak, Dybel, Pobjewska, Wesoly, doktorzy: Czarnawska, Kaniowski. Z Bremy przyjechał filozof i socjolog warszawski prof. Krasnodbski, od niedawna piastuj cy katedr kultury wschodnioeuropejskiej na Uniwersytecie w Bremie. Najmniej liczna, bo pi ciosobowa była grupa francuska. Ale te nieliczni tylko francuscy filozofowie zdecydowali si ubiega o stypendium Fundacji Humboldta.

Impreza rozpocz ła si przyj ciem w polskiej Ambasadzie, wydanym przez Ambasadora dr Andrzeja Byrta. Uczestnicy spotkania mogli zapozna si w prac poszczególnych wydziałów Ambasady, w szczególno ci za Wydziału Nauki, reprezentowanego przez p. Ew Majdowski oraz dr Andrzeja Przyłbskiego. Nastpnego dnia na Uniwersytecie w Bonn nast piło uroczyste otwarcie imprezy, którego dokonali: prof. Wolfram Höggebe - jako urzduj cy dyrektor Seminarium Filozoficznego Uniwersytetu Bo skiego, dr Andrzej Szyńska, radca-minister pełnomocny Ambasady RP (w imieniu Ambasadora Byrta), dr Manfred Osten oraz dr Raymond Seltz, reprezentuj cy Wydział Nauki Ambasady Francji w Niemczech.

Po ich wyst pieniach ide konferencji krótko zarysował jej współtwórca, H-M. Baumgartner, obejmuj c jednocze nie przewodnictwo w cz ci naukowej. Jej tre ci były trzy ok. 30-minutowe wyst pienia, wygłoszone przez

prof. prof. Macieja Potpa (IF UŁ i IFiS PAN), Remi Brague'a (Uniw. Paris I) oraz Marka J. Siemka (UW). Pierwszy z wyżej wymienionych przedstawił referat zatytułowany *Z drugiej strony podmiotu. Hermeneutyka i dekonstrukcja jako droga filozofii w dwudzieste pierwsze stulecie*, dotyczący jak wyraża nie sygnalizuje tytuł „„anihilacji” (mierci) podmiotu w kontynentalnej filozofii europejskiej końca XX stulecia. Równie ciekawe było drugie wystąpienie, w którym prof. Brague przedstawił swoje poglądy na relację historia filozofii - filozofia systematyczna w kontekście schyłku stulecia. W jednej z tezę swego referatu zatytułowanego *Filozofii i historii idei sposób ujmowania duchowej sytuacji współcześnie* prof. Brague w sposób merytorycznie i retorycznie doskonały argumentował na rzecz nierozzerwalności związku wiedzy historyczno-filozoficznej (w tym historii idei) i filozofii systematycznej. Z dużym uznaniem spotkał się wykład prof. Siemka zatytułowany *Filozofia a społeczeństwo u schyłku XX wieku*. Jeden z najwybitniejszych wybitnych filozofów polskich podsumował w nim niejako swą filozoficzną drogę, pokazując raz jeszcze, jak problematyka społeczeństwa i jego praktyki życiowej opanowuje stopniowo tematykę zasadniczego dyskursu filozoficznego, stając się zarazem zwornikiem przeciwstawianych do siebie dwóch tradycji filozoficznych.

Po krótkiej przerwie rozpoczęła się druga część merytoryczna, którą była dyskusja trzech wyżej wymienionych referatów. Głos zabrali w zasadzie wszyscy spośród zaproszonych niemieckich profesorów oraz większość z gości polskich i francuskich. Bardzo wysoki, rzadko u nas jeszcze niestety spotykany, filozoficzny poziom dyskusji skłonił prof. Andrzejewskiego z UAM do wysunięcia pod adresem organizatorów wniosku o opublikowanie materiałów wraz z dyskusją. Podjęto już pewne starania w tej kwestii.

Zamysłem organizatorów konferencji było, aby wykład wieczorny wygłosił prof. Hans-Georg Gadamer, nestor europejskiej filozofii, związany przy tym głębią zamiarami zarówno z Polską (przede wszystkim z Wrocławiem), jak i z Francją (wystarczy wspomnieć o jego słynnej dysputacji z Derridą). Profesor od początku bardzo pozytywnie, wręcz entuzjastycznie odniósł się do samej idei spotkania, z radością przyjął zaproszenie, warunkując jednak przyjazd stanem swego zdrowia. Zapowiedział ten temat wykładu, który brzmiał: *Hermeneutyka a retoryka*. Jeszcze na tydzień przed rozpoczęciem konferencji wydawało się, iż przyjazdowi nie stanie nic na przeszkodzie. W Heidelbergu miała jednak właśnie wtedy miejsce trzydniowa konferencja (2-4. 04) poświęcona filozofii politycznej Jaspersa (z udziałem m. in. J. Herscha, V. Gerhardta, z Polski uczestniczyli M. Potpa oraz niejaki podpisany), która do tego stopnia wyczerpała uczestniczącego w niej 98-letniego Gadamera, iż jego stan zdrowotny znacznie się pogorszył. Dosłownie w przeddzień obowiązkowego spotkania powiadomił organizatorów, że nie jest

w stanie przybyć do Bonn. Ponieważ ci ostatni, mając na uwadze choćby wiek wykładający tego, musieli się liczyć z taką sytuacją, przygotowany był wykład zastępczy, który wygłosił prof. Baumgartner. Było to zarazem swego rodzaju publiczne pożegnanie profesora z działalnością akademicką, bowiem w najbliższych dniach przechodzi na niewładczy emerytura. Jego wystąpienie, będące przedstawieniem podstawowych założeń własnej, oryginalnej i filozoficznie ugruntowanej teorii państwa, spotkało się z bardzo pozytywnym rezonansem wśród licznie przybyłych gości: naukowców, studentów, dyptomatów.

Swego rodzaju zwieńczeniem pierwszego dnia imprezy był koncert Claudio Carbo, hiszpańskiego pianisty, stypendysty Fundacji Humboldta, oraz kolacja wydana przez tę Fundację.

Dzisiaj następnym przeznaczony był na pogłębienie dawnych i nawiązanie nowych kontaktów osobistych i naukowych, na odwiedziny w bibliotekach i księgarniach oraz na zwiedzanie miasta i okolic. Z informacji uzyskanej od uczestników śledziliśmy, i tak i pod tym względem była to impreza udana. Jej wyróżnikiem było jednak głównie to, że pozwoliła zetknąć się ze sobą filozofom polskim i francuskim, rozwijającym swe koncepcje w dialogu z klasyczną filozofią niemiecką. Dla polskich (i niemieckich!) uczestników konferencji jej odkryciem był R. Brague. Spore uznanie, któremu towarzyszyło także zapewne zaproszenie do naszego kraju, wzbudził jednak poza nim także prof. Andre Laks z Uniwersytetu w Lille, władający - co u francuskich filozofów raczej nieczęste - doskonałą polszczyzną ..

Idea trójki ta weimarskiego daje Polsce duże możliwości aktywnej autoprezentacji w najważniejszych dziedzinach życia, w tym także w nauce. Stwarza to możliwość aktywnego kreowania zjawisk kulturalnych o zasięgu ogólnoeuropejskim, promujących dokonania naszego kraju oraz stymulujących rozwój naszego społeczeństwa. Nic więc dziwnego, że pojawiły się głosy sugerujące przeniesienie idei takich spotkań na inne dziedziny humanistyki. Najbardziej prawdopodobnym „zwornikiem” następnego spotkania będzie socjologia. W roku 2000 warto byłoby doprowadzić do powtórzenia spotkania bońskiego, naturalnie w znacznie rozszerzonym składzie.